

Я ІДУ, БО ШУКАЮ НАДЗЕЮ

Хрысціяне не вельмі баяцца смерці. Таму часам яны становяцца пакутнікамі. Яны не забіваюць сябе. Сэнс не ў тым, каб скончыць сваё жыццё.

Яны становяцца пакутнікамі, бо для іх смерць – гэта толькі шлях да новага жыцця. Імі кіруе надзея.

Яны ніколі, ніколі не заканчваюць жыццё паразай.

Прааналізуем сцэну ўкрыжавання

А людзі стаялі і глядзелі. І кіраўнікі іхнія таксама насміхаліся, кажучы: "Іных ратаваў, няхай сябе ўратае, калі Ён Месія, выбраны Богам!" Жаўнеры таксама здэкаваліся з Яго, падыходзілі і падавалі Яму воцат, кажучы: "Калі Ты кароль юдэйскі, уратуй сябе!" І быў над Ім надпіс: "Гэта кароль юдэйскі". Адзін з павешаных на крыжы злачынцаў зневажаў Яго, кажучы: "Ці Ты не Хрыстус? Уратуй сябе і нас!" Але другі папракнуў яго, кажучы: "Нават Бога ты не баішся, хоць маеш тую самую кару? Мы асуджаны справядліва, бо атрымліваем належнае за нашыя ўчынкі. Ён жа нічога дрэннага не зрабіў". І сказаў: "Езу, узгадай мяне, калі прыйдзеш у сваё Валадарства". А Езус адказаў яму: "Сапраўды кажу табе: сёння будзеш са Мною ў раі". Лк 23, 35-43

Укрыжаванне. У хрысціянскім свеце мы бачым крыж паўсюль.

Па-першае: крыж – гэта не толькі смерць, але і ганьба.

Укрыжаванне – своеасаблівае рымскае смяротнае пакаранне з дадатковым пасланнем: ты быў нікім і памрэш, як нягоднік. Быў у гэтым намер адабраць у асуджанага не толькі жыццё. Таксама надзею на будучыню: ты ніхто і будзеш нікім. Нават ва ўспамінах людзей. Адзінае, што ад цябе застаецца, – ганьба. Укрыжаванне павінна было стаць канчатковым пакараннем: ты жывь бессэнсоўна і памрэш бессэнсоўна. Канец.

Па-другое: што робіць Езус на крыжы?

Езус сказаў:

За тое любіць Мяне Айцец, што Я аддаю жыццё сваё, каб узяць яго зноў. Ніхто не адбірае яго ў Мяне, але Я сам аддаю яго. (Ян 10, 17-18)

Езус аддае сваё жыццё, каб вярнуць яго. Смерць на крыжы для яго не канец, а пачатак.

Хоць Ён баяўся мучаніцтва і смерці, але бачыў сэнс у гэтай дарозе. Укрыжоўваючы Яго, яны хацелі, каб Зямля для Яго стала агіднай, і хацелі пераканаць, што людзі па сваёй прыродзе злыя. Яны хацелі, каб Ён прызнаў, што Ягонае жыццё не мае сэнсу. Езус жа інакш разумеў сэнс свайго жыцця і інакш бачыў сваю місію. Ён быў ідэалістам.

Ён не хацеў змарнаваць сваё жыццё, а хацеў вярнуць яго. З неіснуючай на крыжы будучыні Ён вярнуўся Ўваскрослы. То-бок жывы нанова. Уваскрослы – гэта значыць народжаны са смерці.

Па-трэцяе: злачынец – кепскі злачынец.

Адзін з павешаных на крыжы злачынцаў зневажаў Яго.

Гэта сапраўдны хейтар. Чалавек, які, калі можа, з радасцю пакрыўдзіць кагосьці. Зробіць яму балюча. На крыжы ён мала што мог, але зрабіў тое, што звычайна. Ён зрабіў кепскі ўчынак. Як жыў, так і памёр. Быў злачынцам.

Па-чацвёртае: добры злачынец.

Езу, узгадай мяне, калі прыйдзеш у сваё Валадарства

Ён памірае той жа смерцю, што Езус і кепскі злачынец. Ці ёсць у яго выбар? Так, ён мог паступіць, як злы – яшчэ раз зрабіць кепскі ўчынак. У яго няма магчымасці зрабіць што-небудзь добрае, ён ужо не можа варушыцца. Больш няма часу выпраўляць сваё жыццё. Але адбываецца нешта асаблівае. Злачынец углядаецца ў дваіх асуджаных побач. У адным ён бачыць тое, што яму знаёма. Але другі паводзіць сябе інакш. У іх ужо не было часу паразмаўляць. Ён толькі назірае за мовай цела Езуса. Бачыць як Ён ставіцца да пакарання і смерці. Бачыць, што гэта не канец для Езуса. Бачыць Ягоную свабоду і незалежнасць. Бачыць яго каралём, хоча быць у Ягоным каралеўстве. Ён бачыць нешта яшчэ: калі хоча быць з Ім, значыць, палюбіў Яго. Яму было добра побач з Ім. Сваёй паставай добры злодзей расказвае аб Езусе тое, пра што мы можам толькі здагадацца.

Па-пятае: наша дарога.

Ёсць два віды жыцця.

- Першае – жыццё, якое пачынаецца з нараджэння.
- Другое – якое нараджаецца са смерці.

Народжанае жыццё мае біялагічны характар і заканчваецца смерцю. Народжанае са смерці – жыве.

Смерць трэба разумець у больш шырокім сэнсе: адміранне. Трагічныя паразы. Моманты сумнення.

Смерць трэба разумець як страту жыцця. Перажыванне траўмы, якая забірае тое, што мы ведаем. Паводле слоў Езуса:

Бо той, хто хоча ўратаваць жыццё сваё, загубіць яго, а хто загубіць жыццё сваё дзеля Мяне, той знойдзе яго. Мц 16, 25

Я іду, бо шукаю надзею. Гэтыя разважанні прысвячаюцца ўсім, хто адчувае безвыходнасць. Тым, хто губляе надзею. Тым, хто не бачыць будучыні.

Нас закранулі цяжкія часы: пандэмія, вайна, крызіс. Нам патрэбна надзея.

Запрашаю вас на ЭКШ 2023.

Нагадваем прынцыпы ЭКШ

ЭКШ – гэта 40км ноччу, у самоце або засяроджанасці.

- Ёсць маршруты працягласцю 30км + адпаведны набор вышыні.
- Мы заахвочваем да высілку, але, вядома, кожны можа ў дарозе вырашыць вярнуцца дадому раней. Мы паважаем кожнага чалавека, які прымае выклік ЭКШ.

- Ёсць шмат акцый, накіраваных на задавальненне. ЭКШ адрозніваецца ад іх: не задавальняе, а патрабуе. Ён не выпрабоўвае чалавека, а проста дапамагае яму пераадолець ўласныя абмежаванні.

- Мы патрабуем засяроджанасці. Мы гаворым цвёрдае “не” размовам, пікнікам і выгодам.

- Мэта прыняцця выкліку ЭКШ – змяніцца да лепшага. Слоган ЭКШ: “Прайдзі 40км ноччу і стань прыгожым чалавекам”.

- ЭКШ вымяраецца не толькі прыкладзенымі намаганнямі – мы чакаем плёну, змен да лепшага. Прыгожы той чалавек, з якім лепей жыць.

- Мы запрашаем вас прыняць выклік ад Езуса:

Бо той, хто хоча ўратаваць жыццё сваё, загубіць яго, а хто загубіць жыццё сваё дзеля Мяне, той знойдзе яго. (Мц 16, 25)

Кс. Яцэк Вёсна Стрычэк і ўся каманда ЭКШ

Стацыя I

Езус асуджаны на смерць

Мц 7, 16-17

Па іхніх пладах пазнаеце іх. Ці збіраюць з цярноўніку вінаград або з асоту смоквы? Так кожнае добрае дрэва родзіць добрыя плады, а дрэннае дрэва родзіць дрэнныя плады.

Нас асуджаюць, зноў і зноў. Людзей часта раздражняе, што іх асуджаюць. А яшчэ больш тое, якімі яны выглядаюць у гэтых асуджэннях. Сапраўды, часцей за ўсё мы асуджаем сябе па нашых намерах: мы хацелі добра. А іншыя – паводле сваіх чаканняў, або найчасцей расчараванняў.

Суд над Езусам – вынік карыслівасці розных людзей. Першасвятары баяліся новага прарока, які выкрые іх крывадушнасць. Ірад бунтаваўся, бо гэта было б ягонай паразай у вачах рымлян, якія за ім назіралі. Гандляры ў храме баяліся за свае тавары. Кіраўнікі сінагог, фарысеі і многія іншыя – за свой уплыў. Тыя, каму было добра, баяліся, што пачнецца вайна. А многім іншым хацелася павыдурняцца, павесяліцца. Хацелася забавы.

Мы не павінны падманваць сябе. Нас таксама так асуджаюць. Для многіх мы толькі часовая цацка. Абгаварыць, выкарыстаць, зняважыць. Каб праз хвіліну заняцца чымсьці іншым. Не падманваемся. Да нас мала каму ёсць справа.

Людзі, у тым ліку і мы, клапоцяцца перш за ўсё пра сябе. Мы не лепшыя за іншых.

Таму не варта вымяраць сваё жыццё меркаваннямі іншых. Калі мы да нечага імкнёмся, заўсёды, падкрэсліваю, заўсёды – будзем ісці супраць іншых.

Гэтую ісціну мноства людзей пастаянна адкрывае нанова, і некаторыя ўсё яшчэ не могуць у гэта паверыць.

Пра чалавека можна судзіць толькі па адным: плён. Ён нешта зрабіў, і вынікі гэтага бачныя.

Гісторыя

Пасля заканчэння школы бацькі казалі, што не змогуць мяне забяспечваць падчас вучобы ў вялікім горадзе, і прапанавалі працягнуць навучанне бліжэй да роднага горада. Мяне заўсёды цікавіла матэматыка і гандаль, таму выбар ВНУ быў даволі простым – гэта эканамічны ўніверсітэт. У той жа час я закахайся ў самую прыгожую і цудоўную жанчыну на зямлі, якая, аднак, збіралася вучыцца ў Кракаве.

Паслухаўшыся бацькоў, я паехаў у суседні горад на ўступны экзамен з намерам здаць яго як мага лепш. І тут пачалося. На экзамене па матэматыцы я не змог вырашыць ніводнай з пяці задач. Прамучыўся паўтары гадзіны – і нічога. Закрэслівай, пачынаў

кожную задачу спачатку, і нічога ў мяне не атрымлівалася – правал. Справа была не ў стрэсе, ён на мяне дзейнічае хутчэй як матывацыя. Да сённяшняга дня не ведаю, чаму я не змог даць рады з тымі задачамі на экзамене, тым больш, што адразу пасля яго заканчэння я ўсё вырашыў на лаўцы ў парку за 20 хвілін! На вучобу, якая тады здавалася марай, не патрапіў – правал. Вяртацца ў свой родны горад і тлумачыць кожнаму сустрэчнаму, чаму не паступіў? Правал.

Даведаўся, што ў верасні будзе дадатковы экзамен у політэхнічным ўніверсітэце ў Кракаве. Я здаў яго.

Сёння, праз 20 гадоў, усё выглядае зусім інакш. Кожную раніцу я прачынаюся побач з найпрыгажэйшай жанчынай у свеце, якая стала маёй жонкай. Пасля вучобы ва ўніверсітэце я працягнуў адукацыю ў аспірантуры эканамічнага ўніверсітэта. Я знайшоў сваё месца ў галіне, дзе веды, атрыманыя ў абодвух гэтых універсітэтах, аказаліся вельмі каштоўнымі. Займаю так званую высокую кіруючую пасаду, і штодзённая праца прыносіць мне вялікае задавальненне. Людзі называюць мяне пасяховым. Я ведаю, што гэта адбылося дзякуючы аднаму майму правалу.

Як не варта паступаць:

Вы ніколі, ніколі не павінны жыць, каб апраўдаць нечыя чаканні.

Як можна паступіць:

Прымаючы выклікі, метадам спроб і памылак вывучыць сябе. Мы павінны рабіць тое, што ў нас атрымліваецца, а не тое, чаго ад нас чакаюць іншыя. Так можна збудаваць сваю жыццёвую пазіцыю.

Норвід¹ шэпам:

Аўтараў ацэньваюць па іх творах.

Гэта азначае:

Калі б мы слухалі іншых, мы б ніколі нічога не стварылі.

Езу, навучы мяне шукаць добрых плёнаў, а не лісліўцаў.

---

¹ Цыпрыян Каміль Норвід (Surgian Kamil Norwid), 1821–1883. Польскі паэт, драматург, празаік, жывапісец, эсэіст, скульптар і філосаф. Норвід лічыцца адным з найбуйнейшых польскіх паэтаў XIX ст. разам з Міцкевічам і Славацкім.

Стацыя II

Езус бярэ крыж

Мк 8, 34

Затым, паклікаўшы натоўп разам са сваімі вучнямі, сказаў ім: “Калі хто хоча ісці за Мною, няхай адрачэцца ад сябе, возьме крыж свой і ідзе за Мною”.

У сне мы чакаем раю, наяве перажываем пекла.

Мы марым. Марым аб прыгожым і камфортным жыцці. Мы ідзём за сваімі марамі, але сутыкаемся з перашкодамі. Мы з задавальненнем слухаем прарокаў поспеху. Мы нават плацім за іх абяцанні, напрыклад, на трэнінгах, або купляючы кнігі. Мы плацім, таму што з іх прароцтвамі адчуваем сябе добра. Хочацца выйграць у латарэі, каб адразу было прыгожа.

Аднак, звычайна тыя, хто зрывае джэпот, у выніку становяцца банкрутамі. Без штодзённых цяжкасцей не бывае поспеху. Меншы поспех, менш цяжкасцей. Чым большы поспех, тым большы цяжар жыцця. Кожны павінен заплаціць належную цану за сваё жыццё.

Такім чынам, замест таго, каб падманваць сябе, трэба прыняць выклікі. Жыццёвыя цяжкасці – гэта штодзённасць. Яны былі, ёсць і будуць.

Замест таго, каб браць на сябе непажаданы цяжар, лепш прымаць выклікі. На практыцы гэта тое ж самае, але мы перажываем гэта зусім па-рознаму. Мы не ўпадаем у дэпрэсію – змагаемся з цяжкасцямі, але атрымліваем задавальненне ад выпрабаванняў, якія прымаем. Рай – гэта пераадолення цяжкасці, гэта не бесклапотнасць.

Гісторыя

Мы з мужам ужо даўно не ў згодзе. А ў пандэмію дык наогул. Стомленыя бацькоўскімі і хатнімі абавязкамі, мы не мелі часу клапаціцца пра каханне. У нейкі момант я паехала працаваць за мяжу. Праз тры месяцы я неахвотна вярнулася да мужа і дзяцей. Мы настолькі аддаліся адно ад аднаго, што, лежачы ў ложку побач з мужам, я здзівілася, што ў яго такія шырокая грудзі, быццам я зусім не ведала ягонага цела. Мы былі на мяжы расстання, стомленыя ад безвыходнай сітуацыі, змірыўшыся з ёю.

Тады я вырашыла прыняць выклік: паспрабую адрадзіць шлюб. Я не вельмі рэлігійны чалавек, але я вырашыла ўхапіцца за самы вялікі калібр: Пампейская навэнна. Раней я двойчы малілася ёю ў іншых інтэнцыях, але безвынікова. Гэтым разам, на пяты дзень навэнны, я другі раз у жыцці закахалася ў свайго мужа... Так раптоўна, проста знянацку, па вушы закахалася, як у самым пачатку нашых адносін.

Цалкам адмаўляючы ўсе крыўды, якія мы нанеслі адно аднаму за гэтыя гады. Шлюб ажывіўся, і некалькі месяцаў было добра, не фантастычна, але добра. А потым усё горш... і зноў крызіс.

Як не варта паступаць:

Чаму навэнна дапамагла? Таму што сама малітва, засяроджанасць на змене – здолелі адкрыць розум. Калі мы аднойчы пакахалі кагосьці, гэта значыць, што ў гэтым чалавеку нешта ёсць. Тое, што нам падабаецца. У выніку гэтых намаганняў змяніліся эмоцыі. Але не змянілася жыццё.

Як можна паступіць:

Каханне ў адносінах – гэта праца над сабой. Людзі ніколі не падыходзяць адно аднаму. Проста яны працуюць над тым, каб быць разам. Паспяховыя адносіны заўсёды пачынаюцца з працы над сабой. Над сваімі звычкамі, паводзінамі, абавязкамі. Над тым, каб слухаць. Без гэтага ніякая малітва не дапаможа. У гэтай гісторыі ясна, што адсутнасць працы над сабой вядзе да няшчасця.

Норвід шэптам:

Не за сабой з крыжом Збайцы, а за Збайцам са сваім крыжом – гэта прынцып сацыяльнай гармоніі ў хрысціянстве.

Гэта азначае:

Замест таго, каб прыносіць Езусу свае крыўды, навучыцеся ў Яго, як вырашаць праблемы.

Езу, прашу руплівасці ў пераадоленні штодзённых цяжкасцей.

Стацыя III

Езус падае першы раз

Мц 15, 22-28

І вось, жанчына канаанская, выйшаўшы з тых ваколіц, крычала Яму: "Змілуйся нада мною, Пане, Сыне Давіда! Цяжка апанаваная злым духам дачка мая". Але Ён не адказаў ёй ні слова.

Вучні Яго, падышоўшы, прасілі Яго: "Адпусці яе, бо яна крычыць услед за намі". Ён жа адказаў: "Я пасланы толькі да загінуўшых авечак з дому Ізраэля". Яна ж, падышоўшы, пакланілася Яму і сказала: "Пане, памажы мне!" Ён жа сказаў у адказ: "Нядобра забраць хлеб у дзяцей і кінуць шчанятам". Яна адказала: "Так, Пане! Але і шчаняты ядуць крошкі, якія падаюць са стала гаспадароў іхніх". Тады Езус сказаў ёй у адказ: "О жанчына, вялікая вера твая! Няхай станеца табе, як жадаеш". І з гэтага моманту дачка яе стала здаровай.

Ёсць такая хвароба: людзі, якім усё даецца лёгка, не ведаюць, хто яны. Яны не адчуваюць сваіх абмежаванняў. А менавіта гэтыя абмежаванні дазваляюць нам размяшчаць сябе ў часе і прасторы. Гэта заўважна ў працэсе выхавання дзяцей. Тыя, хто выхаваны без абмежаванняў, не могуць справіцца з сабой. Дзецям патрэбныя правілы, пэўныя абмежаванні. Толькі тады іх ідэнтычнасць правільна фарміруецца.

Так ёсць у дзяцей, але ж мы таксама дзеці. У нас тое самае. Абмежаванні – гэта толькі інфармацыя аб тым, што не ўсё магчыма. Тое, што мы не можам нешта зрабіць сёння, азначае, што мы можам падысці да гэтага па-іншаму. Абмежаванні – гэта інфармацыя пра тое, у чым мы павінны развівацца.

Гераіня Евангелля – жанчына з Ханаана – упала перад Езусам. Таму што яна дасягнула сваіх межаў, свайго бюссілля. Яна прымірылася з гэтым і знайшла рашэнне.

Гісторыя

Ёсць адна імігрантка, даволі непрыемная, размаўляе пераважна па-французску, так што мы не вельмі добра разумеем адна адну. Мы пайшлі на каву. Тое, што я пачула, было, як вядро халоднай вады, і выклікала ў мяне слёзы. У дзяцінстве яна страціла сям'ю падчас беспарадкаў і генацыду ў Руандзе і ледзь уратавала ўласнае жыццё. Цяпер яна кіруе фондам, які вучыць вясковых жанчын Руанды сельскай гаспадарцы. Яна паказала мне відэазапісы сваёй дзейнасці. І падзялілася ідэямі па мадэрнізацыі сельскай гаспадаркі ў Руандзе да самых высокіх стандартаў. Мне было сорамна, што я памылкова палічыла яе нецікавай, што шукала нейкага натхнення далёка і не бачыла

дыяamentaў на адлегласці выцягнутай рукі. Да таго ж аказалася, што мы жывём вельмі блізка адна ад адной. У мяне ёсць запрашэнне на каву. Мы вельмі зблізіліся.

Як не варта паступаць:

Не трэба людзей, якія маюць праблемы, лічыць горшымі.

Як можна паступіць:

Заўсёды трэба цікавіцца людзьмі. Магчыма, хтосьці сёння на дне. Але заўтра фартуна можа павярнуцца.

Норвід шэптам:

Не трэба сябе, толькі сябе лічыць цэнтрам сусвету, каб незнарок не стаць вырадкам.

Гэта азначае:

Ты не цэнтр сусвету. Спазнавай сябе, вывучаючы свае абмежаванні.

Езу, я занадта клапачуся пра сябе. Дапамажы мне дыстанцыявацца ад сябе.

Стацыя IV

Езус сустракае сваю Маці

Мц 10, 21-22

Брат выдасць брата на смерць, і бацька дзіця; і паўстануць дзеці супраць бацькоў, і заб'юць іх. Усе будуць ненавідзець вас за імя Маё. Але той, хто вытрывае да канца, будзе збаўлены.

З сям'ёй лепш за ўсё мы глядзімся на фотаздымках. Магчыма, гэта не падыходзіць для гэтай стацыі, але гэта праўда.

Пачынаем з гісторыі:

Мая маці... любіць жывёл, выдатна гатуе, вырошчвае гародніну, даглядае клумбы, у вольны час чытае кнігі, слухае песні Ірэны Сантар, Элені, Ганны Герман... Мая маці – мілая і добрая жанчына, нават калі сама не зведала кахання і дабрны ў жыцці.

У яе ёсць некалькі братоў і сясцёр, але ейны бацька (які злоўжываў алкаголем) не любіў усіх аднолькава, некаторымі грэбаваў – у тым ліку ёй. Дагэтуль у яе баляць ногі, некалі адмарожаныя, бо бацька шкадаваў грошай ёй на калготкі. У 18 гадоў яна зрабіла першую спробу суіцыду – з'ела таблеткі, якія прымала яе маці (лечачыся ад раку).

На шчасце, яе званітавала і яна выжыла. Пазней яна жыла ў сваёй цёткі, якая пазнаёміла яе з маім будучым бацькам. Потым яны пабраліся. Ці быў іх шлюб шчаслівы? Цяжка сказаць. Памятаю, мой бацька да маіх 13 гадоў таксама злоўжываў алкаголем, часта прыходзіў дадому п'яным, часам быў агрэсіўным у адносінах да нас з маці. Апошнія два гады перад смерцю ён не піў, і гэта быў цудоўны час. Які скончыўся раптоўна, калі ён аднойчы скончыў жыццё самагубствам падчас адпачынку.

Потым, на працягу года-двух, мы з маці перажылі яшчэ некалькі няшчасцяў, якія адбіліся на яе здароўі. Мая маці пакутавала і пакутуе ад біпалярнага расстройтва.

Прызнаюся, мне было цяжка, не раз адчуваў да яе нянавісць, злосць, у мяне з'яўляліся негатыўныя думкі. Але яна мая маці, я не адмовіўся ад яе, не пакінуў яе, я хацеў зразумець, дапамагчы, падтрымаць, часткова адмовіўшыся ад сябе. Я не маю да яе ні прэтэнзій, ні крыўды. Мая маці – мілая, добрая жанчына...

Як не варта паступаць:

Звычайна мы глядзім на нашых бацькоў з пункту гледжання сучаснасці і будучыні. Мы прымаем іх такімі, якія яны ёсць: штосьці нам у іх падабаецца, штосьці не. На адно мы злуёмся, у іншым бачым дабро. Аднак, ва ўсім гэтым мы арыентуемся на ўласную будучыню. Мы хочам, каб нам было добра. Нас цікавіць уласная гісторыя. Яны з'яўляюцца часткай гэтай гісторыі. Такое стаўленне не мае сэнсу.

Як можна паступіць:

Мы добра бачым, як бацькі ўплываюць на нашу гісторыю. Але мы не цікавімся іхняй гісторыяй. І ў іх таксама былі бацькі. У іх таксама былі добрыя і дрэнныя часы ў жыцці. То нехта іх пакрыўдзіў, то яны некага. У рэшце рэшт, нас шмат у чым фарміруюць бацькі, але мы іх не ведаем. Мы не ведаем іх гісторыі.

Гісторыя – ёсць такі прадмет у школе. Гісторыя бацькоў, сям'і – ёсць такі прадмет у жыцці. Каб самому жыць нармальна, трэба гэты прадмет вывучыць. Трэба зразумець. Немагчыма зразумець сябе, не ведаючы гісторыі сваіх бацькоў.

Сям'я – гэта гісторыі. Доўгія, якія ахопліваюць ўсё жыццё. А бывае па-рознаму. Не павінна быць заўсёды добра, але гаворка пра тое, каб заўсёды знаходзіць лепшае рашэнне.

Норвід шэптам:

Не трэба схіляцца перад абставінамі і казаць праўдзе, каб засталася за дзвярыма.

Гэта азначае:

Не ад нас залежыць, дзе і чаму мы нарадзіліся. Тут няма ні справядлівасці, ні парадку, ні чагосьці асаблівага. Справа ў тым, што трэба ведаць Праўду не толькі пра сябе, але і пра сваю сям'ю. Каб мець магчымасць рабіць з сабою нешта асэнсаванае.

Езу, я хачу зразумець сябе і сваіх блізкіх. Дай мне мужнасць шукаць праўду.

Стацыя V

Сымон Кірынэец дапамагае Езусу несці крыж

Ян 13, 34

Новую заповедзь даю вам, каб вы любілі адзін аднаго. Як Я палюбіў вас, так і вы любіце адзін аднаго.

Не толькі мы залежым ад сябе, не толькі іншыя залежаць ад нас, але і мы таксама залежым ад іншых. Настолькі мы ўзаемазвязаныя. Здаецца, мы звычайна гэтага не ўсведамляем. Многія рэчы мы робім несвядома, бяздумна. Мы нешта гаворым, бо нам так падалося. Мы нешта робім, таму што так атрымалася. Занадта часта мы дурнавата-бяздумныя. А потым здзіўляемся вынікам.

Гісторыя:

Я сталая жанчына, навярнула больш за 10 гадоў таму, была ў Касцёле з дзяцінства, але вельмі доўга кожнае слова маёй маці спальвала мае нервы, прымушала скрыгатаць зубамі. Мая маці была адзінай жанчынай, якая магла сказаць тое, што збівала мяне з ног і падразала крылы адначасова. Яна была няўпэўненая, нібы баялася, сумнявалася ва ўсім, у тым ліку і ў нас, сваіх дзецях. Нібыта з-за клопату. Гэта напоўніла мяне... гэта напоўніла мяне няўпэўненасцю. Няўпэўненасцю ва ўсім, што навокал, у тым, што я раблю, і, нягледзячы на мае ясныя і відавочныя схільнасці, я доўга не знаходзіла свайго жыццёвага шляху і ішла навобмацак.

А жыццё, між тым, выпрабавала нас абедзвюх – нібы двусечным мячом...

Мяне – неабдуманымі рашэннямі, адзінокім мацярынствам, штодзённымі цяжкасцямі, злосцю на сябе і на навакольнае асяроддзе. Яе – таму што жаданне Богага жыцця для мяне сышло на нішто... Мы апусціліся на дно.

На працягу многіх гадоў я перарабляла сябе, вучылася жыць, жыць у праўдзе, вярнула сабе жаночую годнасць, радасць, спакой і ўнутраную свабоду. Я ўбачыла, што гэта не залежыць ні ад якіх знешніх абставін і нават ад маіх бацькоў, але гэта тое, што вынікае з маіх адносін з Богам. Вытокі маіх недахопаў, канфліктаў, бяссілля, нездаровай эмацыйнасці, адсутнасці межаў, няўпэўненасці у сабе, сумненняў – усё гэта трэба было назваць, выправіць, замкнуць, каб яно не мела нада мной улады... Адзін за адным я прыбірала гэтыя цяжары...

Я таксама зноў навучылася любіць сваю маці. Я зразумела, што яе гісторыя сіроцтва прасякае і маю, і майго дзіцяці. Я хачу спыніць гэта ў Духу Божым, паставіць свае здаровыя межы і ахоўваць іх.

Я адчуваю, што толькі пачынаю сваё жыццё "нанова", і цешуся ім ;)

Як не варта паступаць:

Не варта рабіць тое, што адчуваеш. Гэта не мае сэнсу. Нашы пачуцці – гэта чыстая хімія мозгу. Мы думаем. Склад нашых думак наступны: штосьці з генаў, штосьці з гармонаў, штосьці з цяперашняга вопыту або непадкантрольных успамінаў. Людзі, якія жывуць тым, што адчуваюць, – жывуць у хаосе. Людзі, якія кажуць тое, што адчуваюць, – ствараюць хаос. Думкі і словы могуць будаваць або знішчаць, як тарнада. І гэтая гісторыя таму доказ. Хаос матчыных думак і слоў выклікаў хаос у жыцці дачкі.

Як можна паступіць:

У галаве ў нас могуць быць розныя думкі. Аднак, нам трэба навучыцца дыстанцыявацца ад іх. Мы не ёсць нашы думкі, але мы думаем. Зусім несвядома. Мы павінны быць мудрымі. Трэба жыць тым, што добра, а не тым, што адчуваем.

Норвід шэптам:

Не ведаць бы зла, магчы б дабро.

Гэта азначае:

Не варта рабіць зла. На мове Норвіда – спазнаваць зло, якое робім самі. Гэта самае простае правіла ў жыцці: ніколі не рабі дрэннага. Лепш нічога не рабіць. А калі ўжо робіш, рабі дабро.

Езу, дапамажы мне адрозніць зло ад дабра. Таму што я не хачу рабіць зла.

Стацыя VI Вераніка выцірае твар Езуса

Ян 11, 2

Гэта была тая Марыя, якая намаściла Пана мірам і абцёрла Яму ногі сваімі валасамі. Яе брат Лазар быў хворы.

Марыя ўваходзіць у свет Езуса. Дае блізкасць і адчувае блізкасць. Падобна да Веранікі.

Гэтыя сцэны вельмі інтымныя. З натоўпу выходзіць Вераніка. Магчыма, кожны мог так дапамагчы Езусу, але зрабіла гэта менавіта яна. Езус знаходзіцца ў жаласным стане. Без будучыні. Не бачна рэальнай карысці ад яе жэсту. Вераніка рызыкуе. Напэўна, з любові. Магчыма з любові, якая з'яўляецца толькі імгненным натхненнем. Ці яна ўжо раней прыглядалася да Езуса і хацела наблізіцца да Яго? Якой можа быць цана блізкасці ў такіх драматычных абставінах?

Гісторыя:

Калі нарадзілася мая малодшая сястрычка, гэта быў, здавалася, самы шчаслівы момант у маім жыцці. Аднак нашу радасць ад гэтай цудоўнай падзеі тут жа спыніла... хвароба. Свет перакуліўся. Бацькі былі ў распачы. Хадзілі ад лекара да лекара, ад бальніцы да бальніцы. Наша малая нічога не ўсведамляла і, што цікава, была вельмі спакойная, нягледзячы на тое, што адбывалася вакол яе. Кожны дзень быў цяжэйшы за папярэдні. З'явіўся шанец на частковае рашэнне, нават не на аздараўленне. Дзве сур'ёзныя аперацыі, год за годам, і настаў невялікі пералом. У далейшым, каб даць дзіцяці магчымасць лепшага жыцця, неабходна было праходзіць бесперапынную рэабілітацыю і пераадольваць мноства цяжкасцей. Усё гэта моцна паўплывала на маё жыццё. Жыццё чалавека, які нібы толькі стаіць збоку і назірае. Аднак я страціла сэнс жыцця і прычыны ўсміхацца. Я жыла у пастаянным страху перад наступным днём. Да пары. Падчас аднаго адпачынку я вырашыла пакінуць сямейнае гняздо і куды-небудзь уцячы. Я выбрала рэкалекцыі Аазіс ў Бескідзе Высповым. Пасля некалькіх дзён рэкалекцый я пайшла да споведзі. Адчула патрэбу простае размовы не пра грахі, а пра жыццё. Мне трэба было пажаліцца. Я трапіла да цудоўнага манаха. За доўгую размову я паспела расплакацца і пасмяяцца, як ніколі ў жыцці. У кожнага з нас свой цяжар, у некаторых большы, у іншых меншы.

Як не варта паступаць:

Чаканне дзіцяці – гэта часцей за ўсё гульня ўяўлення. Магчыма, наша жыццё не найлепшае, але наша дзіця будзе незвычайным. Бо гэта будзе наша дзіця. Гэта першародны грэх бацькоўства. Колькі бацькоў уяўляюць, наколькі незвычайным будзе

іх дзіця. І гэтак жа хутка яны расчароўваюцца, калі жыццё сутыкае іх з іншымі дзецьмі. Напрыклад, у дзіцячым садку высвятляецца, што наша “дзіця звычайнае”.

А што, калі з моманту нараджэння вы бачыце, што ваша дзіця “як бы” горшае за іншых. Як піша аўтарка тэксту, яны змагаліся “за тое, каб даць дзіцяці магчымасць лепшага жыцця”. Пытанне: хто ведае, хто мае права ведаць, якое жыццё для гэтага дзіцяці будзе лепшым?

Гэтая гісторыя такая ж трагічная, як і многія іншыя падобныя. Сіла расчаравання штурхае блізкіх на вар'яцкія ўчынкі. Дзеянне любой цаной. Лепшае жыццё. Здароўе, лячэнне, хірургія. Звычайна, і даволі хутка, з'яўляюцца ахвяры: зруйнаваныя бацькі, недагледжаныя і кінутыя старэйшыя, здаровыя дзеці. Расчараваная сям'я. Для аўтаркі гісторыі блізкасць стала крыніцай трагедыі. Такіх гісторый шмат.

Як можна паступіць:

Дзіця таксама чалавек. Яно мае права жыць і мае права памерці. Мы павінны клапаціцца пра яго, нармальна. Але ніколі любой цаной.

Заўсёды пачынайце з дыстанцыі. Нельга захапляцца эмоцыямі. Дзейнічае прынцып разумнай дапамогі. Ці можа абараніць нас дом, які мы будзем пад уплывам нашых эмоцый? Лячэнне, выхаванне, наладжванне адносін – усё гэта патрабуе розуму і роздуму. Часам пажылыя людзі не вырашаюцца на аперацыю, таму што яна “не акупляецца”. Тое самае і з дзецьмі. Павага да дзіцяці – гэта яшчэ і павага да яго здольнасцяў. Здольнасцяў выжывання.

Норвід шэптам:

Сумна адмаўляцца ад жыцця і замыкацца ў сабе. Жыць сваімі пачуццямі, прадучы свае мары.

Гэта азначае:

Чалавек, ахоплены сваімі думкамі, аддаляецца ад жыцця. Яго нястрымныя эмоцыі, якія ён часам можа назваць марамі, у выніку прыводзяць да трагедыі. Адарваны ад рэчаіснасці, ён нічога ў ёй не разумее. Ён разбіваецца аб яе, як аб скалу. Закрыты, ён не жыве, а набліжаецца да знішчэння.

Езу, дай мне здаровы сэнс і мудрасць у любой сітуацыі.

Стацыя VII

Езус падае другі раз

Мц 5, 48

Таму будзьце дасканалымі, як дасканалы Айцец ваш Нябесны.

Быць ідэальным – гэта нейкі нейроз: чалавек хоча трымаць усё пад кантролем. Залежаць ад сябе. Хоць бы дзеля таго, каб не расчаравацца. Адкрываючыся іншым, мы мусім рызыкаваць, бо становімся безабароннымі – можам пачуць: “так” або “не”. Мы можам перажыць “так” або “не”. Часцей “не”.

Аднак – без іншых не пражывеш. У адзіноце мы занадта абмежаваныя, каб выйграць жыццё. Мы выйграем, калі хаця б два чалавекі адкрываюцца адзін аднаму. Менавіта ўзаемная любоў – сапраўды ўзаемная – гэта найважнейшая заповедзь хрысціян.

Гісторыя:

Мае першыя сур'ёзныя адносіны былі ва ўніверсітэце. Я быў у адносінах больш за тры гады з неідэальнай дзяўчынай, але мне патрэбна была такая ў той час, мне трэба было нешта пастаяннае. Дзяўчына дала мне шмат кахання, прыгожых момантаў, паездак, але ў маім жыцці чагосьці ўсё адно не хапала. Адноўчы, скарыстаўшыся першай лепшай сваркай (якіх было шмат), я вырашыў спыніць нашы адносіны, мы рассталіся на нейтральнай глебе (прынамсі, мне так здавалася). Я адчуў палёжку, адчуў, што нарэшце нешта змяняецца. Праходзілі месяцы, я адчуваў сябе свабодным, залежным толькі ад сябе, атрымліваў асалоду ад жыцця, бавіўся, але ўсё адно, застаючыся адзін, у глыбіні душы я адчуваў, што нешта не так, я адчуваў сябе незадаволеным, пустым. Толькі праз некалькі гадоў я зразумеў, што большую частку жыцця я баяўся па-сапраўднаму адкрыцца людзям. Я лічыў за лепшае прыкідвацца тым, кім не з'яўляюся, мець усё пад кантролем. Нягледзячы на тое, што мая дзяўчына мяне прымала і разумела, я баяўся адкрыцца нават ёй. Я быў баязліўцам, пазбягаў размоў, пачуццяў, і палічыў за лепшае ўцячы ад яе, замест таго, каб выправіць нешта, што было прыгожым і сталым (неідэальным, вядома, але ці ўсе мы ідэальныя? Толькі Бог ідэальны). Гэтыя адносіны навучылі мяне любіць іншых. Яны навучылі мяне ставіцца да кожнага чалавека як да чалавека, і толькі потым глядзець на яго ролю ў маім жыцці – гэта значыць прымаць кожнага з павагай і любоўю. Мінула шмат гадоў, а я дагэтуль моцна шкадую аб тым, што не паставіўся да той дзяўчыны так, як належала, бо менавіта дзякуючы ёй я апынуўся там, дзе я ёсць. Беражыце ўсіх людзей вакол вас, яны неідэальныя, але яны клапацяцца пра вас. Вы таксама павінны клапаціцца пра іх. Калі вы зараз ідзяце са сваімі блізкімі, сябрамі, знаёмымі або незнаёмымі людзьмі – падзякуйце ім і палюбіце іх. Дзякуй усім, хто палюбіў мяне ўзаемнай любоўю.

Як не варта паступаць:

Жыццё – гэта не гульня на прыбытак. Не павінна быць. Бо натуральна, што ў адносінах бывае па-рознаму. Іх нельга пралічыць. Я маю на ўвазе, гэта магчыма, але тады гэта не будзе каханнем. Герой гэтай гісторыі спачатку закахаўся. Ён быў адкрытым і зацікаўленым. А потым пачаў падлічваць. І аказалася, што яму гэта не акупляецца. Гэтыя адносіны не былі ідэальнымі, ён адчуваў, што іншыя могуць даць яму больш карысці. Развіццё ў сабе сістэмы карыслівасці – найбольшы забойца кахання.

Як можна паступіць:

Адкрытасць складаная, таму што яна непрадказальная. Пакуль не адкрыюся – не ведаю, не разумею. І нічога з гэтага не маю. Калі я адкрыюся, то магу здзівіцца – і станоўча, і адмоўна. Добрым я магу скарыстацца, а з дрэннага магу зрабіць высновы. Калі хтосьці разумна ставіцца да адкрытасці, ён заўсёды выйграе ад яе. Бо без адкрытасці няма кахання, няма сяброўства. Няма нічога, што робіць чалавека шчаслівым.

Норвід шэптам:

Пекла – гэта проста немагчымасць кахання.

Гэта азначае:

Хтосьці хоча, але не можа. Не проста не можа. Не хоча, не адкрываецца, не спрабуе. І ў выніку не можа. Не адкрыцца і прагнуць адкрытасці – гэта пекла.

Езу, я шукаю любові і хачу рызыкнуць.

Стацыя VIII

Езус суцяшае ерузалемскіх жанчын

Лк 23, 28

Не плачце на Мне, а плачце на сабе і на дзецях вашых.

Шкадаванне сябе. Гэта самы прасты спосаб змарнаваць сваё жыццё.

Шкадаванне сябе – гэта заява аб тым, што мы перажываем нешта несправядлівае. Значыць, з намі штосьці адбываецца. Штосьці, чаго мы не хочам.

Варта падкрэсліць: часта з намі нешта здараецца, нават калі мы гэтага не хочам. Мы не маем поўнай улады над сабой, і ніхто ніколі не будзе мець. Мы можам толькі крыху сябе кантраляваць. Трошкі накіраваць.

Шкадаванне сябе – гэта капітуляцыя. Аддаванне свайго жыцця на волю выпадку. Дэградацыя.

Калі з намі нешта здараецца, тады трэба з гэтым нешта рабіць. Заўсёды можна з гэтым нешта зрабіць.

Гісторыя:

Мая хвароба – хоць і нябачная – абмяжоўвае мяне фізічна і псіхічна. Уцякаючы ад болю, я ўцякаю ад жыцця – у нерухомаць, у фантазіі, у іншыя прыемнасці, быццам хачу кампенсаваць свае страты. Самае цяжкае было змірыцца з тым, што гэта невылечна. Мне здавалася, што пакуль я змагаюся, я перамагаю, але здараліся падзенні, калі заканчваліся ідэі лячэння... Я ў распачы шукала надзеі. Нарэшце, пасля шматлікіх спроб, я скарылася... Ягонай волі. Я адмовілася ад сваёй мары пра здароўе. Па тым, колькі мне гэта каштавала, я ўбачыла, якім каштоўным яно для мяне было. Я пераасэнсоўваю шчасце. Я хачу верыць, што я магу гэта зрабіць, што ў мяне ёсць свой шлях. Я пашырыла сваю цягпымасць да жыцця, якое не ідзе "па-мойму". Я супакоілася. Я даверылася гэтаму шляху толькі таму, што Бог бачыць у гэтым нейкі сэнс, інакш ён не павёў бы мяне па ім. Можна калі-небудзь Ён адкрые мне прыгажосць гэтай дарогі, я Яму гэта дазваляю. Няхай не расчаруе мяне.

Як не варта паступаць:

Я разумею гераіню: яе сэрца рвецца да выклікаў, а цела няволіць. Няпраўда, што яна нічога не можа. Аднак, у параўнанні з іншымі яна здаецца нерухомай. Калі б ва ўсіх была такая хвароба, як у яе, можна было б у іх навучыцца жыць.

Ад параўнанняў нікуды не ўцячэш. Аднак, калі ў параўнанні з іншымі мы здаёмся кепскімі, мы не павінны апускаць рукі. Пры любым параўнанні вынік будзе адзін: мы розныя.

Як можна паступіць:

“Я пашырыла сваю цярпімасць да жыцця, якое не ідзе “па-мойму” – гэта адны з самых прыгожых слоў, якія паказваюць прыняцце сябе. У гэтым сказе адчуваюцца ноткі і расчаравання ў сабе (у параўнанні з іншымі), і надзеі. Магло б быць лепш, але я зраблю з сабой усё магчымае.

Людзі, якія будуць сваё жыццё толькі на шкадаванні, становяцца як багна. Багна, як вядома, не дазваляе рухацца.

Нават тыя, хто мае мала адносна іншых, але развіваюць тое, кім яны ёсць, становяцца Кімсьці.

Норвід шэптам:

Той, хто гаворыць праўду, выклікае трывогу.

Гэта азначае:

Які я насамрэч? Каб даведацца, мне патрэбна зваротная сувязь. Праўдзівая. Часцей за ўсё людзі любяць мець сваё, ілжывае бачанне сябе. І баяцца пачуць, што пра іх думаюць іншыя. Яны баяцца трывогі. Няма чаго баяцца. Цаной хвіліны трывогі можна значна лепш зразумець сябе і жыць лепш.

Езу, дай мне мужнасць пазнаваць сябе. Слухаць, што іншыя думаюць пра мяне. Дай мне мужнасць жыць у праўдзе.

Стацыя IX

Езус падае трэці раз

2 Кар 12, 9

Бо моц удасканальваецца ў слабасці.

Змарнаванае жыццё. Вы адчувалі гэта? Вы бачылі каго-небудзь, хто змарнаваў сваё жыццё?

Два злачынцы на крыжы і Езус паміж імі. Іх ужо нічога не чакае. Аднак, у Езуса яшчэ ёсць надзея, Ён бачыць перад сабою будучыню.

Езус падымаецца пасля падзення, хоць гэта толькі набліжае Яго да смерці. Добры злачынец марыць на крыжы аб небе, хоць зараз і памрэ. Аднак, можа варта прызнаць, што змарнаванага раз і назаўжды жыцця не бывае? Што заўсёды варта ўставаць, нават за хвіліну да смерці.

Гісторыя:

Я заўсёды марыў быць спартсменам – хацеў прафесійна займацца футболам. Ва ўзросце 15 гадоў я зламаў нагу. Я вярнуўся да гульні, але ў 17 гадоў зноў зламаў нагу. Мне ўдалося вярнуцца на поле. Тым часам я здаў выпускныя экзамены, паступіў у добрую навучальную ўстанову, з якой мяне адлічылі праз паўгода. Праз некалькі месяцаў, перад самым пачаткам навучання ў іншай навучальнай установе, я парваў каленныя звязкі. Я вучыўся, адначасова праходзіў рэабілітацыю і чакаў наступнай аперацыі. Падчас вучобы я два гады прысвяціў няўдалым у выніку адносінам. Я стаў залежным ад алкаголю, што прывяло да маёй першай спробы самагубства ва ўзросце 21 года. Цуд, што я не патануў, спрабуючы пераплысці возера. Калі я вярнуўся дадому здаровым, то падумаў, што нічога горшага са мной у жыцці здарыцца ўжо не можа. Праз некалькі дзён пасля спробы самагубства я вярнуўся да футбольных трэніровак у спартыўным клубе, каб праз чатыры месяцы зноў парваць каленныя звязкі.

У кастрычніку 2021 года я працягнуў вучобу, вярнуўся алкагалізм, а з часам я захапіўся азартнымі гульнямі. У лютым 2022 года падчас двухтыднёвага запою я прайграў усе свае грошы на спартыўных стаўках. З таго часу мне ўдалося многае змяніць да лепшага, але я ўсё яшчэ сутыкаюся з меншымі ці большымі крызісамі ў сваім жыцці. Больш за год таму я пачаў працаваць з трэнерам, каторы дапамагае мне аднавіцца фізічна. Кожны дзень я спрабую быць лепшым, у мяне ёсць план, паводле якога я дзейнічаю. Я здаўся двойчы, але атрымаў трэці шанец.

Як не варта жыць:

Футбол. Яго глядзяць мільярды, гуляюць і зарабляюць – тысячы. Быць футбалістам, быць ютуберам, быць кімсьці падобным – можа стаць неапраўданай

інвестыцыяй, спакусай, якая сапсуе вам жыццё. У аднаго з маіх блізкіх сяброў быў талент. У 20 гадоў гуляў у Экстракласе. Акрамя таго, у першым матчы ён забіў тры галы. Праўда, для старэйшых калег ён стаў пагрозай, і яго бязлітасна збівалі. Пасля першай сур'ёзнай траўмы ён пакінуў спорт. Сёння ён выдатны прафесар. Таму не варта ўпарціцца.

Што варта рабіць у жыцці:

Замест таго, каб упарціцца, варта спрабаваць розныя рэчы. Вышэйпрыведзеная гісторыя тыповая для спартсменаў: у кагосьці ёсць талент, але няма здароўя. Каб дасягнуць поспеху, трэба мець і тое, і тое. Прафесійныя спартсмены, музыкі, ютуберы – такіх мала. А вось тых, хто займаецца музыкай, гуляе ў футбол ці здымае фільмы – незлічоная колькасць. Хобі – гэта адно, але спачатку трэба сябе забяспечыць, зарабляць грошы. Нічога прыніжальнага ў гэтым няма. Лепш быць маленькім пераможцам, чым вялікім няўдачнікам. Мы павінны гуляць у шмат гульняў, спаборнічаць у многіх сферах. Канкурэнцыя паказвае, хто мы ў параўнанні з іншымі. Гэта паказвае, да чаго ў нас ёсць спрыт.

У гэтай гісторыі ёсць яшчэ адзін важны пасыл. Галава. Хтосьці можа мець усё, але калі ў яго непарадак у галаве – ён усё роўна прайграе. Таму заўсёды трэба пачынаць з сябе, з працы над сабой, над сваёй галавой.

Норвід шэптам:

Барацьба – звычайная задача чалавецтва, а бітва – не.

Гэта азначае:

Змаганне са штодзённымі праблемамі – маленькімі і вялікімі – гэта нармальна. Можна сказаць, што гэта “нам на карысць”. Пачынаць бітвы адзін супраць аднаго – не вельмі добрая ідэя.

Езу, дапамажы мне вучыцца на няўдачах і ўрэшце перамагчы ў сваім жыцці.

Стацыя X

З Езуса здзіраюць адзенне

2 Кар 12, 9-10

Але Пан сказаў мне: "Хопіць табе Маёй ласкі, бо моц удасканальваецца ў слабасці". Найбольш ахвотна буду хваліцца сваёй слабасцю, каб жыла ўва мне моц Хрыста. Таму ўпадабаў я слабасць, пагарду, нястачы, ганенні і ўціск за Хрыста, бо, калі я слабы, тады моцны.

Ёсць людзі, якія наносаць сабе шкоду. Чаму яны так робяць? Бо ўнутраны боль, ад галавы і сэрца, большы за боль фізічны. Парадаксальна, але гэты ўчынак накіраваны на памяншэнне ўнутранага болю. Каб мець магчымасць на некаторы час адысці ад таго, "што ў цябе ў галаве".

Вядома, гэта нічога не дае. Але гэта сапраўдная карціна таго, як моцна мы можам пакутаваць.

Аголены – як той, хто не можа справіцца з тым, што схавана ўнутры, што баліць. Такі вопыт – адна з самых вялікіх траўм, якія можа перажыць чалавек.

Здаецца, што з гэтым нічога не зробіш. Бо боль усёабдымны, робіць недзеяздольным.

Сапраўднае навяртанне – гэта сітуацыя, калі перажываеш такі боль, але бачыш праменьчык надзеі ў гэтай жудаснай цемры. Нібы тое самае, а зусім іншае жыццё.

Гісторыя:

Жыў-быў адзін хлопец. Прыгожы, малады, закаханы. Ён быў вельмі актыўным ў жыцці свайго "малога Касцёла" – парафіі, рыхтаваў СДМ 2016. Радаваўся кожнаму моманту свайго жыцця, часта ўсміхаўся і ўсюды, дзе з'яўляўся, ствараў пазітыўную атмасферу. Яго дзяўчына, таксама прыгожая, маладая, кахала яго, але... гэтыя адносіны ў нейкі момант перасталі для яе мець значэнне. Ёй ужо не хацелася з ім сустракацца, размаўляць, бавіць час разам. З'явіліся іншыя, больш важныя прыярытэты. Яна вырашыла расстацца з ім, каб мець больш волі і свабоды. Для яе гэта ўжо нічога не значыла, не рабіла ніякага ўражання. Для яго, аднак, гэта быў моцны ўдар... Ад харызматычнага, актыўнага і ўсмешлівага хлопца нічога не засталася – мы не бачылі яго... два гады. Зачыніўся ў доме і ў сабе самім. Ён адключыўся ад жыцця. Гэта падзея была дакладна большая за яго, яму было цяжка, ён любіў яе і звязваў з ёй нейкія планы на будучыню. Ён не чакаў гэтага. Цяжкія часы ён перажыў дзякуючы веры і сябрам. Зараз герой гісторыі шчаслівы, хоць і крыху самотны...

Як не варта паступаць:

Безумоўна, варта адкрывацца. Варта будаваць адносіны. Варта рызыкаваць. Нават варта пакутаваць. Варта быць безабаронным. Вядома, што каханне прыносіць столькі ж шчасця, колькі пакут. Адзінае, чаго не варта рабіць, – зацыклівацца на сваіх эмоцыях. Настойваць на тым, што твае адчуванні найважнейшыя.

Як можна паступіць:

Што такое каханне? Спачатку ўяўленне пра іншага чалавека, а ўжо потым сустрэча. У пачатковай фазе адносін звычайна дамінуюць праекцыі: хто гэты чалавек. Здаецца, гэта як раз той выпадак: ён закахаўся ў яе. Ён лічыў сябе незвычайным. І яна была крыху незвычайнай, трохі прыкідвалася такой і трохі была іншай, але ён гэтага не бачыў. Магчыма, яна сышла, калі гэтая гульня пачала яе стамляць. Яна была не той асобай, якой ён яе лічыў.

Таму пасля смутку ён павінен зноў адкрыцца. Ён ніколі ўжо не сустрэне такой дзяўчыны. Таму што яе на самой справе ніколі не было. Каханне – гэта жаданне пазнаваць. Разумець.

Плёнам добра перажытых адносін, нават няўдалых, павінна быць большае ўменне пазнаваць іншых людзей. І ўсё.

Норвід шэптам:

Рабы ўсюды і заўсёды будуць рабамі – дай ім крылы на плечы, і яны будуць крыламі месці вуліцы.

Гэта азначае:

Калі ў каго непарадак у галаве, то ўсё прападзе. Нават каханне. У цябе бываюць няўдачы? Шукай іх крыніцу ў сваёй галаве.

Езу, мае думкі... Я хацеў бы папрацаваць над тым, што ў мяне ў галаве. Дапамажы мне разабрацца з гэтым.

Стацыя XI Укрыжаванне Езуса

Рым 15, 1-2

Мы, моцныя, павінны насіць немачы слабых, а не дагаджаць самім сабе. Кожны з нас няхай дагаджае бліжняму дзеля дабра і збудавання.

Што могуць рабіць тыя, хто нічога не ўмее? Ёсць такі від пілігрымкі: тыя, хто нічога не могуць, ідуць да тых, якія быццам бы могуць. Хтосьці паспяховы. А іншыя ў той жа час церпяць няўдачы. Тыя, каму не хапае, ідуць да тых, хто мае, хто дасягнуў поспеху.

Кожны паспяховы чалавек – пра гэта трэба памятаць, – з часам стане цэнтрам паломніцтва. Застаецца адна праблема: калі хтосьці дамогся поспеху, чаму я не магу? Лепш жыць, выпрошваючы, ці лепш даваць сабе рады ў жыцці?

Я ніколі не мог зразумець, чаму тыя, хто нічога не можа зрабіць, звяртаюцца па дапамогу да тых, хто штосьці можа. Замест таго, каб спыніцца на тым, чаму яны самі могуць навучыцца. Адсутнасць волі – гэта не лёс, а звычайная лягота. “Няспраўныя” людзі – гэта людзі, якія не робяць высноў, не вучацца на памылках. Той, хто вучыцца, у рэшце рэшт навучыцца.

Праўда ў тым, што людзі часцей за ўсё не вучацца на памылках з-за неперапрацаваных эмоцый. А эмоцыі – гэта эмоцыі, яны не вучацца, не думаюць. Яны толькі “эмацыянуюць”.

Гісторыя:

Маё жыццё ўчора: праца, дом, тэлебачанне, нядзельны абед у бацькоў і ўсё спачатку... Каб толькі дацягнуць да выхадных, святаў, адпачынку. Руціна, нуда, шэрасць, адзінота. Адчуванне, што самае лепшае і самае цікавае ўжо ззаду. Што маё жыццё будзе заўсёды такім аднастайным. Людзі кажуць мне, што кожны дзень можа адбыцца нешта, што цалкам зменіць маё жыццё. Я не вельмі ў гэта веру. Пасля столькіх расчараванняў я больш не хачу спрабаваць нічога новага. Аднак, аднойчы здараецца тое, што нельга дакладна выказаць словамі... Раптоўна і нечакана ў маім жыцці з'явіўся хтосьці, хто зусім не падобны да мяне (непадобны, напэўна, ва ўсіх адносінах). Ён з Закапанэ, а я са Шчэціна. Адлегласць здаецца непераадольнай. Мы вельмі розныя, але гэтая розніца нас больш аб'ядноўвае, чым раз'ядноўвае. Кожны дзень мы абое нанова здзіўляемся блізкасці і сувязі, якая склалася паміж намі. Гэтыя адносіны змянілі і працягваюць змяняць нас абаіх. Адрозненні толькі абуджаюць усё большую цікавасць да іншага чалавека.

Як не варта паступаць:

Каляіны, руціна. Лёгка, звычайна, без рызыкі. Гэта вынік занябання. Кожны новы дзень прыносіць выклікі і магчымасці. Аднак, відаць, прасцей не ўвязацца, не рызыкаваць. Не прыкладаць высілкаў. Калі хто з вас так жыве, мне вас шкада. Таму што паступова прыходзіць вопыт: “нічога не адбываецца” ператвараецца ў “гэта не мае сэнсу”.

Як можна паступіць:

Ніколі не бывае так, каб не атрымалася. Трэба проста спрабаваць. Гісторыя нечаканага кахання таму прыклад. З'явіўся шанец – і ён спрацаваў.

Аднак, як правіла, магчымасці з'яўляюцца толькі тады, калі мы іх шукаем. Я маю на ўвазе, яны заўсёды прыходзяць, але калі мы іх не шукаем, мы іх не бачым.

І яшчэ адно правіла: патрэбна падрыхтоўка. Калі з'яўляецца магчымасць, трэба быць гатовым: мець веды, сілы, ідэі і вопыт.

Прагноз для гэтых адносін? Яны атрымаюцца толькі ў тым выпадку, калі абое будуць ўпарта працаваць над сабой. Паспяхова адносіны – гэта не мімалётнае ўражанне, а ўпартая праца над сабой.

Норвід шэптам:

Мінулае – гэта сёння, толькі крыху далей.

Гэта азначае:

Тое, што было ўчора, – гэта ўрок, які трэба вывучыць сёння. Сёння я павінен быць крыху разумнейшым, чым учора.

Езу, я хацеў бы стаць шукальнікам мудрасці. Я планую штодзённа маліцца і разам з тым рабіць высновы на будучыню.

Стацыя XII Езус памірае на крыжы

Ян 15, 11

Гэта Я сказаў вам, каб Мая радасць была ў вас, і каб радасць ваша была поўнай.

Гісторыя:

Мне не стае размовы. Мне не стае супольнасці побач з домам. Каб схадзіць да каго-небудзь на каву пасля абеду, каб хто-небудзь хвілінку паглядзеў дзяцей, калі мне трэба адысці. І перш-наперш мне не стае натхняльных людзей, якія робяць вялікія справы.

Толькі для рамантыкаў: надзея па-над шэрай рэальнасцю.

Галгофа. Два, а фармальна тры злачынцы. Яны наўрад ці могуць што-небудзь зрабіць. Рукі і ногі нерухомыя. Што ім застаецца? Галава. Тое, што маюць у галовах.

Бо ў выпадку з чалавекам усё вырашае галава. Нават калі мы нічога не можам зрабіць, мы заўсёды можам нешта прыдумаць.

Нават калі мы нічога не можам зрабіць, мы заўсёды можам нешта прыдумаць.

Нават калі мы нічога не можам зрабіць, мы заўсёды можам нешта прыдумаць.

Тройчы паўтораны сказ. Варта, каб замацавалася.

Да таго, як Езус быў прыбіты да крыжа, Ён ужо уяўляў, што будзе рабіць. Гэтую думку адкрыў злачынец, якога называюць добрым. Зразумеў план Езуса: мы ідзем далей, у рай.

Вера – гэта думка. Ёсць рай, неба, Нябеснае Валадарства. Надзея – гэта дарога. Хачу туды патрапіць.

Надзея – гэта шанец, але па сваёй прыродзе аддалены. Тое, што мне трэба, не тут, а там. Трэба гэтым шанцам скарыстацца. Стоячы на месцы, нічога не выйграеш.

Для мяне, аўтара гэтых разважанняў, гэта вельмі блізкі і асабісты досвед. Я шмат разоў быў у безвыходнай сітуацыі. Аднак з досведу я ведаў, што, паколькі зараз не бачу дарогі, трэба зрабіць хаця б крок, каб паглядзець з іншага месца, ці ёсць які шанец. Але я заўсёды прадчуваў шанцы. Прадчуванне шанцу – гэта вызначэнне надзеі. Надзея не ў тым, што будзе так, як ёсць. Надзея – гэта пошук шанца на “лепшае”. І часцей за ўсё “лепш” азначае – зусім па-іншаму.

Давайце паглядзім, якія чаканні мае дзіця, а якія – падлетак. Калі мы дамо падлетку тое, што яму падабалася ў дзяцінстве, ён будзе расчараваны. Ён ужо хоча чагосьці іншага.

Таму тут і цяпер ніколі не бывае дастаткова. Надзея – гэта пошук “лепшага”, а “лепшае” азначае іншае. Таму за надзеяй чалавек адпраўляецца ў невядомае.

Езус пасылае сваіх вучняў на “край свету”. Гэта значыць, у свет, якога яны не ведаюць. У іншы свет. Адзіныя абмежаванні ў свеце – гэта наш вопыт. Гэта мы абмяжоўваем “свет”, бо ён сам па сабе неабмежаваны.

Што было б, калі б вучні Езуса ў духу паразы засталіся ў шэрай рэчаіснасці? Не было б ні іх, ні нас.

Цікава, што хрысціяне такія экспансіўныя, ахвочыя да пошукаў. Я б сказаў – авантурныя. Ім усё мала.

Таму людзі, якія скардзяцца, што зараз не так, як было раней, – падаюць духам. А дакладней – губляюць Дух!!!

Рамантык – чалавек надзеі. У яго нічога няма, але ёсць ідэя. Ён яшчэ не ведае, але ўжо вырашае.

Экстрэмальны Крыжовы шлях – гэта духоўнасць крыжа. Духоўнасць надзеі ў безнадзейнай, шэрай рэчаіснасці. Людзі вырашаюць у гэту дарогу і не ведаюць, чым яна скончыцца. Ёсць рызыка, ёсць невядомасць.

А найлепшае тое, што мэта ЭКШ – гэта не дайсці, а знайсці надзею. Сапраўдным плёнам ЭКШ з'яўляюцца новыя ідэі і рашучасць прытрымлівацца іх.

ЭКШ – гэта не спорт. ЭКШ – гэта духоўнасць надзеі. Гэта станаўленне сапраўдных рамантыкаў. Творчых і смелых людзей. Якія выходзяць за рамкі схем. Якія вымяраюць сваё жыццё марамі, а не абмежаваннямі.

Супрацьлегласцю рамантызму з'яўляецца не рэалізм, а патрэба кантролю. Рамантыкамі былі тры мудрацы, якія ішлі ў Бэтлеем. Я маю на ўвазе, што яны не ведалі, куды ідуць. Яны толькі адчувалі тое, што шукалі. Але калі яны трапілі ў Бэтлеем, значыць, былі даволі спраўныя. Яны пакінулі свае ўладанні, свет, які ведалі. Напэўна, на гэтым шляху было шмат небяспек і перашкод. Мусіць, яны рэальна ацэньвалі сітуацыю, бо дайшлі. Наадварот, людзі з моцнай патрэбай у кантролі будуць заставацца дома. Таму што ў знаёмым ім свеце яны маюць усё пад кантролем.

Норвід шэптам:

Хто любіць, для таго малое – агромністае, і маленькі праменьчык робіць вялізнай надзею

Гэта азначае:

«Маленькі праменьчык робіць вялізнай надзею» – той, хто любіць, хутчэй жыве надзеяй, чым клапаціцца пра праблемы.

«І перш-наперш мне не стае натхняльных людзей, якія робяць вялікія справы». Ёсць толькі адно выйсце: трэба пакінуць свой свет і пачаць рабіць вялікія справы.

Езу, гэтыя тры мудрацы былі крутыя. Я хацеў бы пайсці па іх слядах.

Стацыя XIII

Езуса здымаюць з крыжа

Ян 16, 20

Сапраўды, сапраўды кажу вам: вы будзеце плакаць і галасіць, а свет будзе радавацца. Вы будзеце смуткаваць, але смутак ваш абярнецца ў радасць.

А што, калі нешта заканчваецца? Тады ўсё ў мінулым. Мы нявольнікі ранаў. Раны – гэта частка нашай гісторыі. Іх уласцівасць – балець. І боль напаўняе наш розум, ні пра што іншае не дае думаць. Боль зацягвае нас і высмоктвае энергію. Таму, нават калі мы не хочам, мы вымушаны думаць пра яго. Нават калі мы гэтага не ўсведамляем, дзесьці глыбока мы думаем пра боль.

Гісторыя:

Тата піў, дома былі сваркі, было бедна. Вядома, не ўсё было дрэнна. Аднак, калі я з'ехала з дому, я ўбачыла, што жыццё можа выглядаць па-іншаму, і я не заўсёды ведаю, як зарыентавацца ў новай рэальнасці. Адчувала сябе горшай. Абарончыя механізмы, якім я навучылася дома, каб выжыць, не працавалі па-за ім. Потым я выйшла замуж і нарадзіла дзяцей. У шлюбe я шмат у чым вінаваціла мужа. Я заўсёды спіхвала віну на яго. Калі стала зусім дрэнна, я пайшла на псіхатэрапію. Там я адкрыла шмат новага пра сябе. Многае змянілася. Па дарозе я сустракала і добрых людзей. Я зразумела, што сама адказваю за сваё жыццё і сваё шчасце. Я больш не хачу ўскладаць гэтую адказнасць ні на кога іншага.

Як не варта жыць:

Калі мне балюча, я шукаю вінаватых.

Так робяць многія. Таму часта здараюцца сваркі, напады, абразы і г. д. А барацьба звычайна патрабуе намаганняў. Для гэтага патрэбна энергія.

Бачыш, як нехта сварыцца, і ведаеш, што яму дрэнна, таму ён шукае, каго б гэтым абцяжарыць.

Акрамя таго, чалавек чакае, што сварка прынясе яму палёжку. Як быццам, крыўдзячы таго, хто пакрыўдзіў нас, мы можам вярнуць назад нашу крыўду. На жаль, чым больш мы зрываемся на іншых, тым больш ран правакуем. Новыя ахвяры, параненыя намі, урэшце прыйдуць да такой жа думкі і нападуць на нас. Так людзі ствараюць пекла на зямлі. Быццам бы нічога не адбываецца, але раптам нехта адчувае, што яму баліць. Шукае першую лепшую асобу, звязвае з ёй свой боль і ўсё. Часцей за ўсё, вядома, свой боль ён звязвае са сваімі роднымі, бо яны самыя блізкія.

Як варта даваць рады з болем:

Бясспрэчна, мы ўсе адчуваем боль. Усе мы маем раны. І ва ўсіх нас ёсць спакуса спіхнуць гэта на іншых.

Давайце падумаем: нават калі нехта прычыніць нам боль, напрыклад, зламае руку, лепш гнацца за ім і помсціць, ці ісці да доктара? Што з таго, што мы адкажам болем, калі наш боль ад гэтага павялічыцца?

Можна сказаць: у кожнага свой боль. Ён мае розныя крыніцы. Але ён наш, толькі наш. Ён вельмі асабісты. Трэба навучыцца жыць з ім і лячыць яго.

Норвід шэптам:

Адзіная любоў, якая ніколі нам не здрадзіць, – гэта любоў да сябе.

Гэта азначае:

Ніхто пра нас так не паклапоціцца, як мы самі. Асабліва гэта актуальна для такой рэчы, як раны. Калі мы не дапаможам самі сабе, то ўвогуле мала што магчыма з гэтым зрабіць.

Езу, які церпіць ад болю, я не хачу абцяжарваць іншых сваім болем, дапамажы мне на шляху аздараўлення.

Стацыя XIV Езуса кладуць у грабніцу

Ян 15, 13

Ніхто не мае большай любові за тую, калі хто жыццё сваё аддае за сяброў сваіх.

Норвід шэптам:

Гераізм не толькі на палях бітваў, а на ўсіх палях жыцця, пастаянна. Так, бітвы адбываюцца толькі таму, што гераізм не практыкуецца спачатку на жыццёвых палях.

Гераізм, які практыкуецца на палях жыцця, – гэта вызначэнне ЭКШ. Адкуль такая ідэя?

Аднойчы ўзнікла ў мяне (аўтара гэтага тэксту) пытанне: Які я насамрэч? То мне здавалася, што я неверагодны, а іншым разам, што я найгоршы, найгоршы... Вядома, я б хацеў адчуваць сябе лепшым за іншых. Але любая падзея, нейкая няўдача – і ўжо маё манументальнае «я» рассыпалася ў пыл. Пасля некалькіх, а можа і дзясяткаў такіх эмацыйных ваганняў я пачаў стрымліваць свае ўражанні. У маёй галаве склалася свайго роду табліца: з аднаго боку час, калі я лічыў сябе неверагодным, з другога – калі пасрэдным. Прааналізаваўшы гэта па-інжынерску, я прыйшоў да высновы, што верагодна, усё ані такое добрае, ані такое дрэннае.

Назіраючы за сабой, я таксама прыйшоў да высновы, што, ацэньваючы сябе, зашмат абапіраюся на эмоцыі. А яны ўвесь час змяняліся.

Па пладах іх пазнаеце – натхняў мяне Езус. Калі я нешта раблю і гэта атрымліваецца, значыць, я гэта ўмею. Калі не, значыць, я яшчэ не ўмею гэтага. Магчыма, я змагу гэтаму навучыцца. Мае эмоцыі паступова сціхлі, ваганняў стала менш. І ўсё ж з добрага настрою мяне выбівалі розныя падзеі: і аварыя на дарозе, і тое, як я сябе паводзіў (незадаволены сабой). Або сустрэча, на якой я не мог паводзіць сябе належным чынам. Або чыясьці просьба. Або, або...

У той час я чытаў кнігу пра паводзіны ў памежных сітуацыях. Таму што памежныя сітуацыі вельмі складаныя, невядома, як мы сябе будзем паводзіць. І я хацеў ведаць, ці застануся я ў гэтай сітуацыі спраўным ідэалістам.

Нарадзілася думка: я буду трапляць у незвычайныя, складаныя сітуацыі. І пагляджу, што ў мяне атрымаецца. Першыя спробы звычайна былі трагічнымі. Але потым я рабіў высновы, і ўжо ведаў, чаму мне трэба навучыцца. Я развіваўся.

Я пачаў зусім новы этап у сваім развіцці: дарасці да памежных сітуацый. Якія былі наступствы? Я шмат умею, але мая вялікая перавага – стрыманасць. Я не ўпадаю ў паніку. Я навучыўся рэагаваць на складаныя сітуацыі.

Экстрэмальны Крыжовы шлях – адзін са спосабаў падрыхтоўкі да памежных сітуацый. Я хадзіў ноччу па лесе, хадзіў па гарах. Шчыра кажучы, яшчэ і таму, што ўдзень не было часу, я працаваў.

Гераізм на палях штодзённасці – гэта тая ж ідэя, толькі Норвід адкрыў яе раней. Многія, многія адкрылі яе. Бо выпадковых герояў не бывае. Ёсць толькі людзі, якія трэніраваліся, калі быў час. І калі ўзнік выклік, яны ведалі, як даць з ім рады.

Гераізм на палях штодзённасці, таму я ўсё яшчэ прашу вас: не замяняйце ЭКШ лёгкай прыгодай для кожнага. Гэта не для ўсіх. Гэта не проста прыгода, ўражанне. Гэта важная частка працы над сабой. У мірны час яна рыхтуе да вайны. ЭКШ – гэта гераізм на палях штодзённасці.

Езу, Ты аддаў сваё жыццё за сваіх сяброў. І я хацеў бы рызыкнуць.